

Dvacetiletí VDP

Vážení,

je pro mě velkou ctí, že mohu povědět několik slov při oslavě našeho již plnoletého potomka v přítomnosti vás, většinou mladších. Zároveň si uvědomuji, že náš Nejvyšší šéf musí mít dobré nervy, že nás snesl a jaksi nezařídil, aby se pozice před a za katry nezaměnily. Trochu jsem v poslední době prohlížel rodný list našeho společenství i dokumenty z prvních krůčků. Vlastně to byla obrovská troufalost, do čeho jsme se před dvaceti lety pustili. Bez zkušeností, bez praxe, bez odborného vzdělání z kriminologie a psychologie jsme se se žhavým srdcem odvážili do ochromeného prostředí Sboru nápravné výchovy, který bláhově zase očekával, že nadržené církve uplatní svou energii nikoliv nepodobnou atomové řetězové reakci a mávnutím nějakého kouzelného proutku (ostatně – proč by jej církve nemohly mít?) uzdraví bolestné nemoci postkomunistického vězeňství. Příklady byly: kněží Jaluška s Kordíkem dokázali vysvětlit valdickým odsouzeným, že zůstat na střeše věznice není příliš perspektivní, ani pro ně ani pro nastoupené řady vězeňské stráže. Komunistická pravíra se poněkud otřásla. Tak se vlastně velice snadno otevřela vrata bas pro každého, kdo patřil nějaké církvi a měl chuť a odvahu lepšit poměry: benevolence strážní služby, která už naštěstí skončila.

Moje rodná církev vydala v prvních dobách letáky, s nimiž jsme štědře obdařovali kohokoliv z vězňů i jejich blízkých. „Přátelé...“ začíná text, který předpokládá, jak děsně vězni trpí tím, že za nimi zástupci církví nemohli a že teď vlastně začíná zlatý věk spolupráce; podepsáni jsou „vaši věřící spoluobčané“. Z druhé strany jsme byli přijímáni s otazníky v kalných očích, protože nikdo nevěděl, co tu ti faláři vlastně chtějí; hned byly žádosti o kafe, cigára a advokáty. „Ježíš?“ to meno neznám, řekl v té době mukl na díře s křížkem na krku evangelistovi z USA. Tak jsme to navzájem oťukali – a vystřízlivěli jsme. Skončily bájně dny Iljy Muromce a šlo se do reality.

VDP byla jako občanské sdružení založena ve chvíli, kdy už necelé 4 roky fungovala spontánní duchovní činnost duchovních, vyslaných církvemi a Pivoňka jménem ERC ohlašoval jejich jména generálnímu ředitelství. Šlo to tehdy dvoukolejně, protestantské a katolické církve si svorně bok po boku každá organizovala službu po svém. Pivoňka se k tomu dostal neprozřetelným souhlasem s žádostí synodního seniora a zároveň tehdejšího předsedy ERC, zda by si nevezal na starost duchovní službu ve vězeních; osudovost souhlasu tehdy nechápal. Nicméně ERC nabrala trochu větší dech a vyjednala s ředitelstvím věznic, že přijmou tehdy žižkovského faráře ČCE na třetinový vedlejší poměr – a tím se vyřeší ekonomické potíže s refundací vynaložených výdajů při vězeňské pastoraci. V zápise z tehdejšího jednání byla zmíněna i alternativa, že by totéž mohlo být i za katolickou stranu, pokud by pro ni nebylo únosné zastoupení evangelického „vedoucího“. Zůstal jsem kupodivu sám – a drobně mě to potěšilo.

Chtěli jsme být všichni dohromady. Na historickém sejtití ve strašnické evangelické modlitebně 15. 10. 1993 jsme se dost přeli, jak to zařídit. A zda zůstat v duchu polistopadovém a tehdy velmi módním jenom jako „hnutí“ a institučně se s nikým nijak nesvazovat, anebo zvolit cestu jisté administrativní zátěže jako občanské sdružení. V pozadí byla ovšem – nutno povědět – i jiná administrativní potíž, spočívající ve vázanosti na ERC (jmenovali jsme se v té době VDP ERC). Byla to sice „matka strážná“, opatrná a starostlivá, ale také poněkud těžkopádná. Naučili jsme se ve vězeňství, co to znamená jednat „operativně“ – a tohle nám moc s ERC nešlo, vždy se muselo čekat na zasedání tu toho, tu onoho grémia...atd. Tak jsme se rozhodli a zvolili jsme cestu méně chráněnou, ale svobodnou: vznikla VDP jako nadkonfesijní občanské sdružení v čele s výkonným výborem a předsedou; ustavující členská schůze se sešla v modlitebně CB ve Vrázově ulici na Smíchově 27. 9. 1994. ERC se na nás kvůli našemu rozhodnutí tuze zlobila, nazývala nás nevděčnými apostaty, ekumenickými „puberťáky“, kteří okázale pohrdají bezpečím domova a jednou se s prosíkem vrátí. Nevrátili jsme se, díky Bohu jsme prožili plných 20 let, tu šťastnějších, tu smutnějších – a bratři a sestry z ERC nám už to určitě odpustili. Oni se nakonec v předposlední době námi chlubil na mezinárodních fórech, jako příkladem jediného prakticky fungujícího ekumenizmu. Proto jsme se pozdvihli nad konfese, abychom mohli být jedné mysli, jednoho srdce a jednoho ducha. Věřím, že po přejití vichřic hněvu se zase v nové síle sejdem.

Ze známého Komenského citátu jsem vypustil slova „... pro naše hříchy na nás seslaného...“ Pokoušíme se o otevřenou reflexi. Asi se nám nedařilo zvládat situace ideálně. Asi jsme si občas prosadili nedobře „svou“. Možná nám šlo taky o pozice. Dospěli jsme a už jsme byli dost citliví na křivá jednání. Takže nejen fanfáry, i vážná muzika. A přece jsme tak troufalí, že tak jako kdysi Louis Armstrong v interpretaci černošského pohřbu po vážných akordech

vyrazil na trubce trylek k nebesům, nadějně vykročení z míst trápení do budoucnosti, i my takhle vzhlížíme s vděčností a nadějí. S vděčností za projevené Boží milosrdenství a s nadějí, že ono nepomíjí.

Hovořil jsem v plurále. Nešlo o akci jednotlivce, ale život souručenství. Proto děkuji ze srdce všem, kteří přikládali a přikládají ruku k dílu. Třeba vzpomenout historicky známých jmen např. P. Tomáše Vlasáka, který už tu s námi není, ale na nějž dodnes mnozí vzpomínají, tu s vděčností, tu s pobavením, tu i s chvěním nitra, neboť jeho jazyk byl jako oboustranný meč a nikdo předem nevěděl, kde se zastaví. Nebo patera Františka Líznu, čestného člena výkonného výboru, který je díky Bohu naživu, ale většinou nevíme kde, zda v Compostele, nebo na Ukrajině, nebo ve Vyšehorkách pod dohledem své přísné kuchařky Josefky. Nebo na Zdeňka Žemličku, který bral duchovní službu ve v Praze i ve Valdicích tak trochu po vojensku, jak byl zvyklý. A další a další, raději nebudu jmenovat, abych někoho nevynechal. Možná je na místě opatrně zmínit první členy VV: v abecedním pořadí Renata Balcarová(CASD), Miroslav Čejka(ČCE), Daniel Heczko(CB), Pavel Klinecký(ČCE), Peter Kocúr(AC), Bohdan Pivoňka(ČCE), Tomáš Vlasák(ŘKC); opatrně proto, že se naše záznamy přes založení VDP různí. Řeky pak tekly a čas ubíhal, z části védépáků se stali kaplani – a dnes je zde duchovní služba naprosto samozřejmě. Ale to už jsme za horizontem řečeného.

Než přejdu k závěrečným akordům, dovoluji mi malé osobní pozastavení: rád bych vyjádřil svou vděčnost své ženě, neboť ona toho se mnou musela dost vydržet. A taky samotou, když jsem furt seděl na Pankráci, aniž jsem byl odsouzen, ne-li v nějakých mezinárodních grémiích nebo na konferencích všude po světě. A doma pořád kriminál. Nicméně při rozhodování, zda vzít či nevízt roli vrchního „duchbachaře“ na úkor jistě pohodlnějšího farního působení zvedla palec; vycítila, že tak nějak jsou připraveny parkety. Nemýlila se a moc jí za to pochopení děkuji.

A pak je zde fenomén nepřehlédnutelný, kterým je bývalá a současná sestra předsedkyně, sestra Renata, pro někoho Renátka, pro někoho Renča... Přežila – představte si - 4 volební období bez jakýchkoliv předvolebních propagací – a i jinak vypadaly její volební výsledky jako zmanipulované. Neměla lehkou pozici. Přebírala předsednictví po Pivoňkovi a za prestižní cíl si podle vlastních slov zvolila udržet úroveň duchovenské péče. Nestalo se. Neudržela, ale překonala. Tak uznání a upřímný dík – a především dík Tomu, který jí posiloval, ochraňoval a ve chvílích těžkostí i zdravotních komplikací vždy přiváděl k dobrému smyslu všech věcí.

Na závěr chci obrátit vaši pozornost k našemu vztahu k Vězeňské službě. Museli jsme si na leccos zvyknout a občas polknout trochu pelyňku; často jsme vstupovali do vztahu církevně změkčilí a šokovaní syrovostí prostředí. Postupem doby jsme se nejen otrkali, ale také naučili používat v dobrém některých metod „druhé strany“. Výsledkem bylo poznání, že máme hledět k srdci a ne k povrchu; ostatně je to i v bibli. A že vlastně ta srdce jsou často otevřená očekáváním. A že i v prostředí, které se ostýchavě prezentuje nevěrectvím, mnozí očekávají něco jiného, co není z tohoto světa. Objevili jsme vzácné lidi se vzácnými vlastnostmi i v krimu a na obou stranách katrů. To nás skutečně těší a byli bychom rádi, aby to těšilo i vás. To jsme před 20 a více lety nepředpokládali. Díky Bohu za to.

Děkuji vám za pozornost.

Bohdan Pivoňka